

Nr 70.

Av herr **Julin, Teodor**, om anslag till beredande av ökad arbetshjälp åt länsarkitekten i Stockholms län.

Från kommunalt såväl som enskilt håll hava länge försports klagomål över den avsevärda tidsutdräkt, som i regel är förbunden med behandlingen hos länsstyrelsen i Stockholms län av byggnads- och jordstyckningsärenden liksom även ärenden om planläggning av mark för samhällsändamål. Huvudanledningen till sagda tidsutdräkt torde ligga uti otillräckliga arbetskrafter hos länsarkitektinstitutionen i länet. Detta förhållande återigen sammanhänger uppenbarligen med den hastiga utvecklingen av det inom länet belägna förortsområdet kring Stockholm.

Redan tidigare har stegringen i arbetets omfattning inom länsarkitektstjänsten i Stockholms län varit föremål för riksdagens åtgärd. Sålunda biföll 1925 års riksdag en motion av herr Per Henning Sjöblom (nr 209, andra kammaren) om anslag av 4,000 kronor till avlöning av biträde åt länsarkitekten i samma län. Ännu tidigare, år 1922, hade vidtagits den dispositionen av det av riksdagen beviljade anslaget av 25,000 kronor pr år till avlöning av länsarkitekter, att från det arvodet ursprungligen utgjorde 5,000 kronor, samma år till länsarkitekten i Stockholms distrikt utgick ett årligt arvode av 6,000 kronor. För att bereda möjlighet för länsarkitekten att anlita lämpligt biträde, åtminstone under någon tid av året, vidtogs, på grund av den växande arbetsbördan, från första halvåret 1923 den dispositionen, att till honom därefter utgick ett arvode av 8,000 kronor pr år. Det med 2,000 kronor sålunda ökade arvodet togs i anspråk till biträde. Beloppet visade sig emellertid alltför otillräckligt för att kunna vidmakthålla sakkunnig hjälp, varför länsarkitekten i stället utnyttjade de anslagna medlen till ett kvinnligt kontorsbiträde, kunnigt i kartritning och maskinskrivning. Genom denna anordning vanns en rätt avsevärd tidsbesparing, i det att en hel del enklare kontorsarbeten kunnat avlastas från länsarkitekten.

I nyssberörda motion framhölls bl. a. följande: »Uppenbarligen har länsarkitektens i Stockholms län arbetsbörda på grund av den oerhört stegrade förortsutvecklingen i Stockholmstrakten, en företeelse utan motsvarighet i vårt land, men framträdande invid ett flertal större städer i utlandet, vuxit i sådan grad, att den torde vara omöjlig att längre upprätthålla med de otillräckliga arbetskrafter, som för ändamålet nu stå till buds. Då den av länsarkitekten hittills utövade verksamheten som länsstyrelsens sakkunnige ifråga om jorddelning för samhällsbildning icke torde kunna utan avsevärda risker för såväl den enskilde som det allmänna inskränkas, synes erforderligt, att för möjliggörande av länsarkitektstjänstens upprätthållande i full och oav-

kortad utsträckning ytterligare penningmedel anslås till avlöning av sakkunnigt biträde åt länsarkitekten.»

Vad sålunda då framhölls, äger emellertid alltjämt full tillämpning å tjänsteförhållandena inom detta länsarkitekt-distrikt oaktat det ökade anslag, som riksdagen med anledning av motionen beviljade och vilket också därefter oavkortat kommit till användning. Arbetsbördan har nämligen fortfarande stigit i synnerlig grad. Den ökning däri, som vid motionens framläggande statistiskt framträdde sålunda, att antalet tjänsteärenden, vilka enligt förddagbok förelegat för handläggning under år 1924 uppgått till nära 2,500 stycken, under det att motsvarande antal första året 1921 var 874, har sedermera fortsatt i stegrad tempo, så att antalet ärenden, som förelegat för handläggning under det nyss förflutna året 1928, uppgått till ej mindre än 4,455 stycken. Arbetsbördan var vid slutet av år 1924 ungefärligen tredubblad mot det första tjänsteårets. Nu är densamma c:a femdubblad. I själva verket torde arbetsbördans ökning vara än större på grund av de vidgade arbetskrav, som många tjänsteärenden av ny och särskild art numera ställa på länsarkitekten, i främsta rummet styckningsplaneärendena.

Av efterföljande tabell, som i avd. I visar antalet till länsarkitekterna årligen nyinkomna ärenden enligt senast tillgängliga uppgifter, framgår, att länsarkitekten i Stockholms län ifråga om arbetsbördan intager en starkt markerad särställning. Tjänstearbetets ökning inom detta distrikt framträder tydligast i avd. III av tabellen. Avd. II visar den stora årliga balansen av ärenden. Att balansen under senaste året något nedgått är att tillskriva de särskilda åtgärder, som länsarkitekten för ändamålet vidtagit, och vilka nedan vidare beröras.

Genom den år 1926 tillkomna lagstiftningen om villkor i vissa fall för jordstyckningen, innebärande krav å en av länsstyrelsen godkänd plan för ordnande av sådant område, där samhällsbildning påbörjas eller fortskrider, ha starkt ökade krav ställts på länsarkitekten både i fråga om arbetsprestationens omfattning och beträffande sakkunskap vid ärendenas handläggning. Det alltmer tätande bebyggandet av Stockholmstrakten kräver stor uppmärksamhet från länsarkitektens sida i syfte att så långt möjligt förhindra otillfredsställande anordning av detsamma, ej minst med hänsyn till angelägenheten att i god tid säkerställa nödigt utrymme för trafikleder av olika slag. Denna tillsyn sker i främsta rummet i samband med granskning av inkomna förslag till planer av nyssnämnd art, s. k. styckningsplaner. Sådana ha under den tid, lagstiftningen ägt tillämpning, eller c:a 2 1/2 år, av länsstyrelsen i Stockholms län fastställts till det betydande antalet av 145 stycken, enligt vad vi hos vederbörande inhämtat. Många av dessa planer omfatta områden med mycket stora arealer: åtskilliga äga en storlek av över 200 hektar. I själva verket tillkommer sålunda den för blivande stadsplanläggning grundläggande disponeringen av marken under länsarkitektens granskning och tillsyn. År 1928 hava ärenden rörande godkännande av styckningsplaner förelegat för länsarkitektens handläggning till ett antal av 95 stycken.

Sammanhanget i bebyggandet inom förortsområdet kring Stockholm nödvändiggör en ingående realgranskning från länsarkitektens sida även av föreliggande stadsplaneförslag, oaktat sådan granskning eljest huvudsakligen sker inom byggnadsstyrelsen.

Upprätthållandet av länsarkitektstjänsten i Stockholms län under den sålunda starkt stegrade arbetsbelastningen har icke kunnat ske utan anlitan-
de av biträden i större utsträckning än som svarar mot de av riksdagen beviljade penningmedlen. Enligt företedda, vederbörligen styrkta handlingar har länsarkitekten för tjänstebiträden under år 1928 utöver tillgängliga anslag utbetalat av egna medel kronor 3,256: 95. Huvudparten av detta belopp eller kronor 2,567: 55 kommer på senare halvåret. Balansen vid halvårsskiftet uppgick till ej mindre än 1,200 ärenden. Ett tillförande av ytterligare arbetskrafter, på sätt nu omförmäls, har därför uppenbarligen varit nödvändigt. Genom det gjorda tillskottet av egna penningmedel har länsarkitekten vidtagit den åtgärd, som varit möjlig i det på grund av utvecklingen inträdda nödläget i tjänsten.

Ett vidmakthållande av länsarkitektstjänsten under dylika förhållanden även i fortsättningen kan näppeligen påräknas och kan ej heller ur statens synpunkt anses tillfredsställande. Det synes därför erforderligt, att ytterligare penningmedel anslås till bekostande av biträden åt länsarkitekten.

Det synes emellertid sannolikt, att den arbetshjälp, varav länsarkitekten måst betjäna sig under senast tilländalupna halvåret icke heller i fortsättningen torde behöva tagas i anspråk oavlätligt under hela året, men väl under större delen av detsamma. Lämpligen kunde dylikt biträde, såsom hittills skett, medverka vid den förberedande granskningen av vissa grupper ärenden. Vid val av biträde torde dock kunna tillses, att viss sakkunskap i särskilt avseende föreläge, såsom beträffande avloppsfrågor m. m., vilka numera även ingå i prövningen av åtskilliga planförslag.

För att sålunda bereda ökad arbetshjälp åt länsarkitekten torde erfordras ett årligt belopp av 3,000 kronor jämte dyrtidstillägg enligt motsvarande grunder, som gälla beträffande länsarkitekternas arvoden. De närmare bestämmelser rörande disponeringen av ifrågavarande anslag, som, därest anslaget av riksdagen beviljas, bliva behöfliga, torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta.

På grund av vad jag sålunda anfört, vågar jag föreslå,

att riksdagen behagade besluta att till avlöning av länsarkitekter för budgetåret 1929—1930, utöver det av Kungl. Maj:t i 1929 års statsverksproposition äskade extra anslaget av 57,000 kronor, anvisa 3,000 kronor till anlitan-
de av ytterligare biträde åt länsarkitekten i Stockholms län, eller tillsammans 60,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1929.

Teodor Julin.

T A B E L L.

I. Antal till länsarkitekterna årligen nyinkomna ärenden.								
År.	Norrbot- tens län.	Västerbot- tens o. Västernorr- lands län.	Koppar- bergs, Väst- manlands, Gävleborgs och, från år 1922, Örebro län.	Älvsborgs o. Skara- borgs län.	Malmöhus o. Kristi- anstads län.	Stock- holms län.	Kronobergs, Kalmar o. Blekinge län.	Göteborgs o. Bohus län samt Hallands län.
1921	51	126	89	—	71	870	—	—
1922	109	339	188	—	318	2,003	—	—
1923	185	373	354	—	548	1,540	—	—
1924	266	457	652	—	824	2,297	—	—
1925	212	347	524	(4 mån.) 60	722	3,086	—	—
1926	233	315	656	270	782	2,382	(3,5 mån.) 68	(3,5 mån.) 53
1927	276	300	823	454	761	3,715	312	658
1928	—	—	—	—	—	3,901	—	—
II. Årliga balansen av ärenden i Stockholms län:								
1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
4	123	180	193	263	540	373	554	407
III. Sammanlagda antalet ärenden, som under året fövelegat i Stockholms län.								
1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	
874	2,126	1,720	2,490	3,349	2,922	4,088	4,455	